

DEȘTEPTAREA

Gazetă pentru popor.

Redactată de un comitet.

Apare la 1 și 15 st. n. ale fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 3 coroane.
» » » » străinătate 5 franci.

Un număr: 20 bani.

Epistolele nefrancate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

Editor și proprietar:

Societatea academică „Junimea”.

Redacția și administrația:

Cernăuț, piața principală Nr. 3.

Motto: »Deșteaptă-te pământ român! Biruie-ți durerea, e vremea să ieși din amorfie, tu, seminție a domnitorilor lumii!... Aștepți oare, spre a învia, ca strămoșii să se scoale din morminte?»

Al. Russo, „Cântarea României”.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pâne și jocuri ?

Oameni buni! din pricina secetei celei mari ce-a ținut până acuma, *vătele se ieftinesc* din cale afară. Deputatul Venti Simionovici e drept că și-a rădicat zilele trecute glasul în sfatul împărațesc și a rugat guvernul sau cărmuirea ca să sară în ajutor gospodarilor primejduți de secetă; dar deputatul numit își bate capul numai cu nevoile din districtul său adecă a Rădăuțului. După pilda lui și-a rădicat apoi și deputatul Hurmuzachi glasul său pentru districtul Sucevei și al Siretului și tot așa se putea ca și ceilalți domni deputați să ceară sprijinul ocărmuirei pentru districtele lor, ca să se cheme că tot au făcut ceva pentru alegătorii lor. . . Mai apoi în adunările de alegători, deputații și-ar putea da seama cu multă mândrie că binele alegătorilor lor purure le zace la inimă, și drept dovadă iată că au cerut dela cărmuire în ședința cutare și cutare ca guvernul să sprijinească bănește pe gospodarii a căror fânațe au fost arse de secetă și să fie scutiți de plata birului pentru anul acesta. Și alegătorii la rîndul lor vor ști să li mulțamească pentru isprăvile făcute.

E întrebare numai, dacă cererile deputaților noștri vor fi băgate în seamă și chiar de se vor băga în seamă. ele vor însemna nu mai mult de cât un picuș de apă într'o mare de foc.

Ca ajutorul să fie deplin, ar trebui guvernul să deie cel puțin câte 200 coroane pentru iomnatul și iernatul unui sângur cap de vită și ar trebui ca birurile să fie dăruite cu totul. Lucrul acesta însă, după cum se știe și după cum o știu mai bine de cât ori și cine înșiși domnii deputați, nu se va face, fiind că guvernul nostru e din cale afară de sgârcit — în deosebi față cu noi Românii, — de aceea vorba domnilor deputați Simionovici și Hurmuzachi mai bine se potrivește înaintea unei alegeri, căci prinde, de cât înaintea *desămăgirii strășnice* ce ne așteaptă. Gospodarii noștri ale căror fânațe au fost arse de secetă, de bună seamă că și de-ar primi ceva sprijin din partea ocârmuirii, tot vor trebui să vândă din vite ca să poată ierna pe cele rămase. Cât de bir, apoi știm că lăcomia după ele e mult prea mare, de cât să poată fi iertate.

Gândul și inima deputaților vor fi fost bune, însă isprava va fi mai mică de cum se așteaptă ei singuri. Dă Doamne, să fim proroci minciunoși, dar păteniile trecutului ne-au făcut să nu așteptăm prea multe. Și chiar e mult mai bine și mai bărbătește, când nu te razimi din cale afară pe ajutorul străin.

Strămoșii noștri Romani, cei ce purtau într'un timp arma războaielor, spre a plăcea poporului, l-au fost deprins cu pâne și cu jocuri (*panem et circenses!*) și poporul nu mai voia să lucre nimic și nici să-și bată capul cum ar putea răsbi greu! vieții, ci se aduna cu sutele de mii și cerea degeaba: „*panem et circenses*“, adică pâne și jocuri. Credeți D-voastră că bună ispravă era lucrul acela, cari au deprins poporul cu ajutoare necăștigate? Cam tot așa fac și deputații noștri, nu atâta spre a ajuta poporului, căci ei singuri știu că ajutorul acesta este o nimică întreagă, cât mai mult spre a plăcea poporului. Sau nu este așa domnilor deputați?

Iară dacă D-voastră voiți cu tot adinsul să faceți un lucru cu adevărat bun și folositor, atunci iată în numele întregului popor românesc din Bucovina, nu numai a districtului cutare sau cutare, vă rugăm și vă provocăm să puneți un capăt mișeliilor nemaipomenite ce isprăvesc în fiecare zi de târg prin orașele Bucovinei negușitorii de vite, cari sânt

organizați într'o bandă de înșelători și cari despoae pe țăranul nostru mai rău de cât hoții de codru. Ei sânt aceia, cari fac și cari scad prețul vitelor. Iefteșugul de azi numai lucrul lor este, căci ei sânt mai răi de cât cea mai strașnică secetă și mai răi de cât focul cel mai mistuitor.

În anul acesta bângând neguțitorii jidani de seamă că pășunea este puțină și știind prea bine că țăranii noștri sânt nevoiți să vândă o mulțime de vite, căci n'au cu ce le ierna, au scăzut anume prețul vitelor în mod îngrozitor, ca să câștige pentru ele cu atât mai mult. Se știe doară că aceste lăcuste nemernice trăesc din nenorocirea altora. Să întrebe de pildă domnii deputați cum se plătesc vitele în Viena și apoi să vie la Bucovina și să vadă cum le plătesc și cumpără jidanii dela noi. Atunci deabia vor înțelege ei că ajutorul cerut dela guvern noi singuri ni-l putem da însutit, dacă ne vom organiza și nu vom mai vinde vitele noastre la nemernicii șarlatani de pe piețele bucovinene, ci le vom duce de-a dreptul în orașele mari ale Apusului.

Aice să-mi puneți umărul, domnilor deputați, și atunci și eu mă voi grăbi să vă strig un „bravo” din toate răspunerile. Până atuncea îi rog pe crescătorii de vite să nu se grăbească a le lepăda pentru nimică, ci să-și caute un om al lui Dumnezeu, care să-i povățuiască cum să-și cântărească fiecare om vituțile ce le are de vânzare și cum să le adune pe toate la un loc și apoi să le transporteze cu trenul în alte părți de lume, unde nu singurii stăpânitori hoții perciu-nați, ca pe piețele acestei țări nefericite.

Până când deputații noștri nu se vor apuca cu toată inima de treaba aceasta — toți crescătorii de vite nu pot avea cuvânt să-i premărească.

Nu ceea ce au cerut deputații, ci ceea ce singuri țăranii români au cerut și au isbutit prin ajutorul ministrilor celor priincioși creștinilor, și anume deschiderea păscătorilor și pădurilor fondului religionar pentru vitele gospodarilor noștri, *este ce este*. E drept că și cererea deputaților ca să se ierte ceva din birurile multe și grele ce se plătesc pe pământ trebuie lăudată, căci va aduce mare ușurare pentru oamenii noștri, pe cari îi rugăm să se grăbească a face poftiri prin primăriile comunale cătră căpităniile districtuale ca să li se dăruiască măcar o parte din biruri, ceea ce se va și întâmpla de bună seamă.

Această dăruire însă nu înșamnă nimic pe lângă pagubele ce le cășunează poporului negustorii jidani prie ieftinirea vitelor, de aceea îi provocăm pe deputați ca aice să pună toate ostelile lor mai întâi și întâi, dacă vor să dovedească că sânt prietini ai poporului și nu ai jidanilor.

Așteptăm cu nerăbdare. — *Panem și cirenses* nu primim !

A. G.

Binele nostru obștesc.

(Urmare și fine).

12. Încheiere.

După ce v'am arătat, Pătrăuștenilor, smintelele sau scăderile voastre cele mai mari, acum, la sfârșit, vreu să vă mai arăt, cum trebuie să munciți cu toții și unde trebuie să ajungeți, ca să fie bine de fiecare din voi și de obștea întreagă a satului vostru.

Sfântul apostol Pavel zice: »*Aceasta este voia lui Dumnezeu — sfântirea voastră!*« (I. Tes. 4, 3). Vă să zică omul e merit să-și petreacă viața necontentit sfînțindu-se, sau mereu muncind și trăind numai cu dreptatea, ce ni-o arată legea lui Hristos. Dreptatea aceasta *dumnezească* sau *creștinească* cere mai întâi să dăm lui Dumnezeu cele ce sânt ale lui Dumnezeu, adecă să credem în **El** cu toată tăria, să-L iubim mai mult decât orice din lumea aceasta, să ni punem nădejdea numai în **El**, să ascultăm de voia **Lui** cea sfântă, să ne silim a-L da lauda și mărirea cuvenită, pentrucă **El** este deplinătatea deplinătăților; să ne rugăm **Lui**, ingenunchind, ba chiar căzând cu fața până la pământ, pentrucă **El** este atotputernic, și știm că și Isus Hristos »*ingenunchind se ruga*« (Luca 22, 41), și »*a căzut pe fața Sa, rugându-se*« (Mat. 26, 39) și »*a căzut pe pământ și se ruga*« (Marcu 14, 35); să ne curățim, pe loc, de ori ce păcate am fi făcut, împărțându-ne cu sfințele taine, pentrucă **El** este atotdrept și atotsfânt — mai pe scurt să împlinim toate datorile legii celei sfinte dumnezești. Cine nu împlinește numai una din acestea datorii, acela nu mai dă lui Dumnezeu cele ce sânt ale lui Dumnezeu și nu mai poate fi drept înaintea Lui.

V'am spus și înainte, Pătrăuțenilor, când v'am vorbit despre creșterea și căsătoria copiilor voștri, cât de departe sântei voi încă *de a lui Dumnezeu toate câte sânt ale Lui*. Și știți prea bine singuri că și strâmta voastră bisericuță, mai ales în zile de sărbători, este aproape goală, căci voi, în Duminici și sărbători, vă duceți pe jos ori cu carăle încărcate la Suceavă, ca să vindeți și să cumpărați, pe când porunca întâia bisericească zice: »*Să ne rugăm lui Dumnezeu și să ascultăm, cu evlavie, sfânta liturgie în toată Duminica și sărbătoarea*«. Despre sfințirea Duminicii ni poruncește singur Dumnezeu așa: »*Să nu faci întru aceea zi (adecă Dumineca) nici un lucru, nici tu, nici feciorul tău, nici fata ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău și nici un dobitoac al tău, nici străinul cel ce locuiește cu tine. Că în șese zile a făcut Dumnezeu cerul și pământul și marea și toate câte sânt în trănsele, și în ziua a șaptea au odihnit. Pentru aceea au binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și au sfințit-o pre ea*« (Eșire 20, 10—12). Vedeți, Pătrăuțenilor, câte păcate se fac la voi numai cu pângărirea zilelor celor sfinte? Vedeți, cât de mult trebuie să vă osteniți încă, ca să ajungeți vremea, când nici un om creștin din satul vostru să nu mai cuteze a lucra ceva în Dumineci și sărbători, nici a-și trudi dobitoacele cu vre-o muncă? — Ajute-ni atotputernicul Dumnezeu să vedem biserica cea nouă zidită și sfințită! Ajute Prea Milostivul și străjarilor aleși, îngerilor păzitori ai neamului nostru, ce se zbuciumă zi și noapte de a alina suferințele țărânilor române de pretutindeni, ca să tipăriască cât mai curând *Biblia legii celei sfinte alui Hristos* în milioane de cărți, și așa să și-o poată cumpăra și fiecare Pătrăuțean cu 20 de bani și să o cetiască cu toată luarea aminte măcar odată pe an! Atunci nime din voi, Pătrăuțenilor, nu s'ar mai putea dezvinui, că nu poate *asculta cu evlavie, sfânta liturgie în toată Dumineca și sărbătoarea*; atunci fiecare din voi, împreună cu soția sa și cu copiii săi, ar petrece zilele sfinte, cetind cea mai sfântă carte, în care se află înșasi învățătura Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, ce singură ni arată cu adevărat toate tainele lumii și ale vieții și mântuirii noastre. Atunci numai decât vom trebui să ne închiegăm în sfânta legătură, de a sărba zilele sfinte întocmai după porunca dumnezească pomenită mai înainte, dovedind așa, că cu fapte aieva ascultăm de legea Domnului.

Dreptatea creștinească cere mai departe să ni dăm noi singuri cele ce datori sântem să dăm trupului și sufletului nostru, adică trupului să-i dăm numai atâta hrană și băutură și haine și curățenie și grijă, cât îi trebuie să fie sănătos și vrednic de muncă, iar sufletului nostru să-i dăm tot felul de învățături bune pentru viață, și mai ales învățătura legii dumnezeiești, care singură îl duce la mântuire.

Aice, Pătrăuțenilor, vă aduc aminte încă odată de grija cea mare, ce trebuie s'o aveți de creșterea copiilor voștri, deprinzându-i, de mici, la muncă neconținută și înțeleaptă, la curățenia și sănătatea trupului lor, la hainele frumoase și trainice ce numai femeile voastre trebuie să le facă pentru toți căsașii voștri, la luminarea minții copiilor voștri cu învățăturile școlaelor și ale tuturor cărților și gazetelor societății noastre »Viitorul«, la învățarea tuturor meșteșugurilor și mai ales la îmbogățirea sufletului lor cu comorilor învățăturilor dumnezeiești, cetind, cum am zis, măcar odată pe an Sfânta Biblie și celelalte cărți sfinte dela cabinet. Căci în lumea aceasta omul, de cum începe a gândi și a lucra, începe a fi și ostaș menit să se războiască în toate clipele vieții sale. În acest război vecinic prietini îi sânt numai munca necurmată și cinstită și tot binele și adevărul, iar dușmani îi sânt toate răutățile și păcatele. Și încă ce ar fi, dacă am trebui să purtăm numai războiul dintre **bine** și **rău**, dar Dumnezeu ne mai ceartă și cu durerile boalelor și cu suferințele prigonirilor și cu atâtea alte suferinți și chinuri, cu cari voește să ne lămuriască ca aurul prin foc, ca curați și lămuriți să putem intra în împărăția Lui. De unde să iee copiii voștri puterea, care în tot vălmășagul vieții să-i fie tari și neabătuți de pe calea *binelui*, dacă ei, de mici, nu vor fi deprinși a se lupta cu toată bărbăția și a sta, numai pe temelia legii lui Hristos, țaпени ca stânca în mijlocul valurilor mării? Cetim în Sfânta Scriptură că numai »omul cel mult răbdător este cu mare înțelepție« (Pild. Sol. 14, 30) și zice și singur Isus Hristos; »Întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre« (Luca 21, 19). Iată, Pătrăuțenilor, că nu cu gugolirea și cu desmierdarea și cu fudulia diavolească cu haine-putregaiuri, cumpărate de prin dughene, și cu trândăvia și cu hăulirile și benchetele fără capăt, nu cu acestea răutăți veți așterne voi pat cald pentru viitorul copiilor voștri, ci numai deprinzându-i, de mici, la muncă și luptă cu cinste, la luminarea minții cu cetitul a tot felul de

cărți bune și mai ales a Bibliei și a cărților celor sfinte, apoi la multă cruțare și chivernisire înțeleaptă a averilor câștigate. Cărmacii voștri sătești poartă atâta grijă de creșterea cea bună a copiilor și a tineretului vostru, încât sânt hotărâți să puie premii bănești și pentru mamele acelea ce vor avea copiii cei mai bine grijiți și mai frumoși, și să mai puie premii și pentru feciori și fetele, cari vor dovedi că au cea mai bună purtare și au cetit cele mai multe cărți din biblioteca »*Vîitorului*«. Deci înainte, Pătrăuțenilor, mereu înainte, cu toată bărbăția, pe calea creșterii celei bune a copiilor voștri, căci, numai având copii harnici și *cu frică de Dumnezeu și de păcate*, va fi bine de voi toți și satul vostru va înflori.

Dreptatea creștinească mai cere să dăm ceea ce sântem datori *aproapelui nostru sau fiecărui om*, adică să cruțăm viața, averea și onoarea lui, să ne bucurăm de bucuria lui și să-i ajutăm în nenorociri și întristări, să grijim de binele lui trupesc și sufletesc și să onorăm persoana și starea lui.

Foarte mult ași trebui să scriu, dacă ași vrea să înșir aice toate păcatele, câte se fac încă în Pătrăuț în privința datoriei creștinești către aproapele. Grăiri de rău, șoptiri pe furiș, înegriri, clevetiri, ocărâri, sudalme, mai pe scurt toate urâciunile limbei și ale minciunii, apoi înșelăciuni, furtușaguri, dar mai ales intrarea cu plugul în ogoare străine și prăzile din țarină și de prin păduri sânt aice lucruri obicinuite mai în toată ziua. Ah! și când gândești că „**partea tuturor minciunoșilor**“ — după cum zice sfântul apostol Ioan (Apoc. 21, 8) — »*va fi în cuptorul celce arde cu foc și cu piatră de pucioasă, care este moartea cea de doua!*« Și când mai gândești la cuvintele aceluiași apostol: »*Fericți ceice fac poruncile lui Dumnezeu, ca . . . să între pe porți în cetate (adică în fericirea de veci). Iară afară sânt câinii și fermecătorii și curvarii și uci-gașii și închinătorii de idoli și tot celce iubește și face minciuna*« (Apoc. 22, 14 și 15). Și oare cine sânt ceice iubesc și fac minciuna și cari vor arde în cuptorul de foc împreună cu păcătoșii cei mai mari pomeniți de sfântul Ioan? Cine-s nenorociții de *minciunoșii*? Sânt toți șoptitorii de vorbe nedrepte, toți ocărătorii, poreclitorii, defăimătorii, clevetitorii, înegritorii, mărturisitorii de mărturii minciunoase, toți cei ce cufundă *cinstea și numele cel bun sau averea cea mai scumpă* a aproapelui, pentru că **toți aceștia iubesc și fac minciuna**. Ah!

și când mai gândești că toți păcătoșii întinați cu muncă străină sânt numai decât datori să deie înapoi averile înstrăinate pe furis și numai decât să se pocăiască de acestea păcate în rămășița vieții lor, căci de altmintrea perduți sânt pe vecie. Da, perduți sânt cu totul. Nu-mi trebuie multe vorbe, ca să dovedesc acest adevăr înfiorător. Iată, ce zice Isus Hristos: »Impacă-te cu pârâșul tău degrab pânăce ești pe cale cu el, ca nu cumva pârâșul să te deie judecătorului și judecătorul să te deie slugei și să te arunce în temniță. Adevăr zic ție, nu vei ieși de acolo, până nu vei plăti banul cel mai de pe urmă« (Mat. 5, 25 și 26). Oare cine-i pârâșul, de care vorbește aice Isus? Fiind vorba de plată, el nu poate fi altul decât omul, pe care l-ai păgubit cu ceva și așa, dar îi ești dator. Și oare de ce cale grăiește Isus? De calea vieții acesteia! Și de ce împăcare mai grăiește Domnul Isus? De înapoiarea averilor răpitate cu nedreptul, căci atunci ești împăcat cu aceia, dela cari ai răpit. Pe Judecătorul Îl cunoști, El este Dumnezeu. Temnița încă o cunoști, ea este iadul. Cum ai mai putea înapoia averi răpitate din acea temniță?

Gândiți acum voi singuri, Pătrăuțenilor, cari îndătinați a păcătui, răpind averi străine, gândiți bine cu toată puterea minții voastre, că eu v'am grăit aice numai adevărul. Fie-vă milă vouă singuri de sufletele voastre, căci încă odată vă spun, eu v'am grăit aice numai curatul adevăr așa, cum ași dori să vi-l spun și în clipa morții mele. Voi însă cu bună samă veți îngreuia clipa morții voastre, dacă veți zice că eu n'am drept, că sânt prea aspru și cu astfel de asprime nime nu s'ar putea mântui. Deci încă odată vă zic: Nime, nime nu va câștiga viața cea fericită de veci, dacă poate da înapoi o avere străină răpită cu nedreptul și nu o dă, și dacă nu se pocăiește de astfel de păcate în rămășița vieții sale, căci doar scris este că »nici furii, nici lacomii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu« (I. Cor. 6, 10) și »să nu furii« (II. Moisi 20, 15) și »să nu jăfuiesti« (Leviții 19, 13). Dați dară, dați înapoi tot picușul de sudoare străină și tot stropul de sânge străin care strigă după răplata la cer, nu amânați acest lucru de pe o zi pe alta, nu-l amânați până la ceasul morții voastre, când nu-l veți mai putea face. Sau poate voiți să-l lăsați moștenitorilor voștri? Dar ei vor zice: dacă în moștenirea noastră se află avere nelegiuită, răspundă răposatul, căci nu noi, ci el a făcut nelegiuirea! Chiar copiii voștri nu

vă vor putea ajuta cu moștenirile nelegiuite și, ce e mai mult, cu dânsle și ei se vor pierde. Fie-vă dar milă de voi singuri, dacă aveți sânge străin în averile voastre și — ce să mai zic? Dați înapoi, dați înapoi tot picușul de avere străină pânăce nu-i târziu și pocăiți-vă în toată rămășița vieții voastre de astfel de păcate grele!

În sfârșit dreptatea creștinească cere să lucrăm din răsputeri pentru înaintarea binelui obștesc. *Bine obștesc* se chiamă *binele tuturor oamenilor* din o împărăție, ori numai din o țară, numai din un oraș ori din un sat. Vai de împărăția ori de țara aceea, vai de orașul ori de satul acela, în care oamenii nu grijesc de binele obștei. Strămoșii noștri, Romanii cei din vechime erau păgâni, și ei totuși ziceau cu tot dreptul că »*binele obștesc este legea cea mai mare*«. Cu atâta mai mult noi creștinii trebuie să zicem așa, fiindcă, după vorba sfântului apostol Paul, »*noi mulți un trup sântem în Hristos și unul altuia mădulare*«, nouă așa dară numai decât trebuie să ni pese de binele fiecăruia și de *binele tuturor* sau de *binele obștesc*. Cari sânt bunăoară, într'un sat, așezămintele pentru binele tuturor sătenilor ori pentru binele lor obștesc? Ele sânt: Sfânta biserică, școala, casa sau primăria comunală, societatea de cetire pentru luminarea minții sătenilor, societatea bănească sau banca, societatea focarilor cari la primejdii de foc au să sară răpede în ajutor, fondul de bani pentru săracii neputincioși, fondul de bani pentru școlerii sărmani, chivernisirea ca ochii din cap a averii comunale și grija neadormită pentru înaintarea și înflorirea tuturor institutelor sau așezămintelor pomenite și a altora ce s'ar mai face, din cari toți să se folosiască și să se îndulciască, și așa viața tot mai ticită și mai frumoasă să fie. Astfel dreptatea creștină trebuie să însoțiască toate cugetele, vorbele și faptele vieții voastre până la moarte, și ferice de ceice ascultă de dânsa, căci numai dreptii sânt meniți să se veseliască în viața de veci, iar păcătoșii au să piară dela fața lui Dumnezeu, cum se stânge fumul și cum se topește ceara de fața focului.

Pătrăuțenilor, grija voastră cea mai mare trebuie să fie:

1. Să vă creșteți copiii cât se poate de frumos atât trupește cât și sufletește, ca ei să fie odată pomi, cari, după vorba lui Isus Hristos, să aducă roduri bune, nu însă să se taie și să se arunce în foc. Vedeți doară prea bine voi singuri,

că numai oamenii cu creștere bună înaintează și binele lor și al altora, pe când cei slabi de trup și întunecați la minte sânt piedeci grele și pentru dânșii și pentru obște. Dând bunul Dumnezeu să crească averea societății voastre »Viitorul«, ea va pune premii și pentru părinții aceia, cari vor dovedi înaintea unei comisii că cresc copiii cei mai frumoși.

2. Voi trebuie să stăruieți din răspuțeri, ca din copiii voștri să se aleagă nu numai oameni școliți, cari să trăiască din leafă, ci și tot felul de meșteșugari ce sânt de nespus de mare lipsă pentru satul vostru. Astăzi voi aveți numai pe covaliul Teutul, pe ciobotarul mai de samă Pavel Stănescul, pe rotarii Cervinschi, pe grădinarul Mardari Bodnariu, câțiva cojocari, sumanari, niște dulgheri slăbuți și mai încolo — tufă. Ca să aveți cărămizi pentru zidirea bisericii celei nouă, ați trebuit să aduceți cărămidari străini dela Clit, și casa societății »Viitorul« a trebuit să v'o clădiască un șvab din Mitocul-Dragomirnei. Dughenarul pentru dughiana »Viitorului« ni l-a școlit în pripă prea bunul părinte Eugen Sârbul la dughiana din Tișăuț. La dughiana noastră avem de gând să facem vinuri din poame. Ce câștig frumos ar avea un butnar al nostru, dacă l-am avea. Acum însă cine să ni facă buțile și poloboacele? Cine să ni puie un ochiu de sticlă la fereastă, dacă se sparge? Cine să-ți facă o haină, dacă n'ai nici un croitor? Meșteșugari de ai noștri n'avem nici prin sate nici prin orașe, și asta e buba cea mai mare a neamului nostru românesc, care trebuie s'o vindecăm cât mai curând.

3. Pe lângă biserica cea nouă, a cărei clădire nu mai poate întârzia, voi trebuie să gândiți cu tot adinsul că mai târziu va trebui de clădit numai decât o școală potrivită și o casă anume pentru preotul de ajutor, apoi și o moară și un feresteu cu vapor, o cărămidărie și un cuptor, în cari neconținut cărămidari și meșteri Pătrăuțeni să facă cărămizi și să ardă var de vânzare, ca comuna să câștige cât de mulți bani pentru îndestularea lipselor sale. Chiar de aceea însă trebuie să grijiți de pe acuma, ca să aveți numai decât cărămidarii voștri, și gospodarul nostru Buzuleac, care astăzi singur mai știe a arde pietrele de var, să nu ducă știința aceasta cu sine în mormânt, ci să-i învețe meșteșugul său și pe alți tineri de ai noștri cu atâta mai mult, cu cât s'a dovedit că pietrele de var, arse de dânșul pentru cabinetul

nostru, dau un var tare ca cimentul ce se potrivește de minune mai ales la zidiri.

4. Lucru sfânt să fie pentru tineretul vostru în de obște hărnicia, trezia, purtarea frumoasă, tragerea de inimă pentru tot ce e bine și de folos, traiul în curățenie trupească și sufletească după legea lui Hristos, strângerea, cruțarea și chivernisirea cu înțelepciune a averilor, și cercetarea regulată a sfintei biserici și a catehizațiilor în Dumineci și sărbători. Iar femeile și fetele voastre să-și păstreze, cum am mai zis, mândrul și scumpul odor al portului nostru strămoșesc. — Marți, în 10/23 Iunie a anului acestuia ați fost și voi, Pătrăuțenilor, la sărbarea cea frumoasă a întregii școlerimi din ținutul nostru, ce s'a făcut în Suceavă în cinstea iubileului de 60 de ani de domnie a prea bunului nostru Impărat. Pe când școlarii și școlerițele din fiecare sat treceau pe dinaintea domnului prezident al țării, eu stam între niște domni români, cari, cu mare luare aminte, se uitau la copilele școlerițe îmbrăcate în cămeși cu alțițe, în catrințe și bunghițe și mereu le laudau, iar când au trecut școlerițele din Bălăceana, îmbrăcate toate în acest port fermecător, atunci acei domni români, cu nespusă bucurie, au zis toți ca într'un glas: *Aferim de copilele din Bălăceana!* Mai pe urmă, iată că trec și școlerițele noastre Pătrăuțene și un domn se întoarce către mine și zice: *Din Pătrăuț n'am văzut nici o copilă îmbrăcată în catrință!* La vorba aceasta mie mi-a ars obrazul de rușine mai rău decât de niște palme. Pătrăuțenilor, puneți-vă odată cu toată puterea și scuturați rușinea asta de pe capul vostru!

5. Dacă ați cunoaște voi feluritele nevoi de prin alte comune, abia atunci ați pricepe, ce colț de rai pământesc e satul vostru și că nici odată nu sânteți în stare a mulțami lui Dumnezeu pentru darul unui cuib atât de mândru, merit să vă petreceți viața în trânsul. Sigur, că în tot ținutul Sucevii, Pătrăuțul e cea mai frumoasă grădină. Și chiar de aceea pământul vostru trebuie să vă fie așa de scump ca viața și să nu-l înstrăinați cu nici un preț. Iar dacă totuși unul sau altul dintre voi stă să-și piardă locul din grădină sau din țarină, atunci numai decât să vă siliți a-l cumpăra tot voi, căci, cum aud. chiar în cumplita secetă de până mai dăunăzi, un bărbat din Viena a aflat că, în toată Bucovina, țarina Pătrăuțului e încă cea mai frumoasă.

6. Dacă ați avea voi pentru pământul vostru gunoi artificial (măiestrit) și toate mașinile de lipsă, ce azi se folosesc pe aiurea, atunci el cu bună samă ar putea să hrăniască cel puțin de două ori mai mulți oameni decât acuma. Se cuvine dară să gândiți cu tot adinsul și la acest lucru precum și la îmbunătățirea rasei vitelor voastre.

7. Se vor stânge odată toate patimele și luptele ce, spre marea noastră rușine, bântuie încă și astăzi neamul nostru românesc din Bucovina. Și atunci, într'un timp nu tocmai depărtat, veți avea fericirea și voi, Pătrăuțenilor, de a vinde vitele voastre și rodirile pământului vostru de-a dreptul pe acolo, de unde veți primi prețurile cele mai bune.

8. Și când în Pătrăuț vor scipi supt bolta senină a ceriului crucile dela două biserici și se va înălța mărețta clădire a unei școale nouă, cu o despărțitură pentru băieți și alta pentru copile, și nu va mai fi nici un om neștiutor de carte; și când vor fumega hornurile dela moara și feresteul cu vapor și dela alte așezăminte pentru binele obștei, și vor fi mai multe dugheni comunale și cel puțin două cabinete de cetire și tot felul de meșteșugari de ai noștri și o bancă așa de bogată, încât să indestuleze toate trebuințele bănești ale locuitorilor; și când va sosi vremea să se întrecă toți Pătrăuțenii în creșterea cea mai îngrijită a copiilor, în hărnicie și trezie, în stăruința necurmată de a-și lumina din zi în zi tot mai mult mintea cu cetirea cărților și gazetelor și mai ales a Sfintei Scripturi, în chivernisirea înțeleaptă a averilor și în rădicarea portului strămoșesc la rangul de port pentru zile mari; și când pământul acesta atât de darnic va fi lucrat cu toate înlesnirile de măiestrie ale timpului de față și fiecare gospodar își va vinde vitele și rodirile câmpului său cu prețurile cele mai bune, și vor rămâne numai de poveste înșelăciunile, șiretlicurile, furtușagurile și toate relele din ziua de azi; când fiecare va simți adânc în sufletul său că e cea mai mare fericire și cinste să trăiești astfel, încât nu numai să nu-i faci nimăruți nici o nedreptate și nici un rău, ci chiar dușmanilor tăi să li răsplătești cu fapte de iubire și mereu să te silești a munci pentru binele tuturor; în sfârșit când frica de Dumnezeu și de păcate va fi așa de înrădăcinată în fiecare, încât în Dumineci și sărbători nime nu va mai cuteza să lucre ceva sau să înjuge ori să înhame

vitele sale, ci toți și toate vor umplea sfintele biserici și vor petrece zilele de sărbare creștinească, cum vedem că Jidanii petrec sărbătorile lor: atunci și numai atunci veți ajunge voi, Pătrăuțenilor, la rostul adevărat al vieții. Iată încotro trebuie să țintească tot sbuciumul traiului vostru, dacă voiți ca urmașii să vă binecuvinteze țărâna din morminte.

C. Morariu.

CAI NĂRĂVAȘI.*)

Mai era ca vre-o săptămână până să iasă lumea la plug și mai prin fiecare curte de gospodar din Răscrucea puteai vedea o căpiță bună de fân de trifoiu, ori de luțernă, ori de porumb de nutreț. Aveau cu ce-și ține oamenii acum vitele, până la darea colțului și până să se facă iarba de păscut. Și vitele se mai înmulțiseră și puseră mai multă carne pe ele.

Răscrucenii mulțumeau lui Dumnezeu că le-a dat pe Dinu Militaru :

— Să-i dea Dumnezeu sănătate!

Dar printre oamenii așezați erau și javre care cârteau mai totdeauna în potriua lui Dinu : ba că-i așa, ba că-i pe dincolo!

Între aceștia era și Stoian Codirlă, fost brigadier de pădure și dat afară din slujbă pentru potlogării. Un om cam ciupit de vârsat, roșcovan și cu mustățile ca puse cu fusul. Lui îi ținea hangul și un fost perceptor care și-a pierdut slujba tot fiind că a fost lung de mână. Acești doi inși nici nu vroiau să auză de isprăvile lui Dinu. Știau de toate și când îi luai de scurt, vedeai că nu știu nimic.

Dar a trebuit să se dea și ei bătuți la urma urmelor. Și iată de ce :

Stoian Codirlă cumpărase de curând o păreche de cai foarte potrivită : doi cai roibi, plini, tineri. Dar după câteva zile începu a se plânge prin lume că unul din cai are un nărav : svârle nevoie mare. Și într'o zi pe când spunea iar unei cete de oameni ce nărav rău are calul acela, Dinu Militaru care era de față îl întrebă :

— Și ce i-ai făcut ?

— Ce să-i fac ? Nimic !

*) Din cărticica „Sfaturile unui plugar luminat“, de Const. Sandu-Aldea, care se află de vânzare la „Minerva“ din București și la „Școala Română“ din Suceava cu prețul de 50 bani.

— Ei, cum ? Ți-e în gând să-l lași așa ?

— Da ! Și o să-l *mărit*. Da până atunci am să-l bat de are să fie vai de pielea lui.

— Bate-l bine, că-l desveți ! îi zise Dinu în batjocură.

— Ba o să-l giugiulesc, după ce mă lovește, hai ? — răspunse oțărit fostul brigadier. Lasă că de ăștia care știu carte multă am mai văzut eu și nu mă spării.

— Nu-i vorba de cărturari, e vorba de calul tău. Ce dai tu să ți-l desbăr eu de năravul de a asvârli ?

Oamenii strinseră cercul și începură :

— O vadră de vin.

— Ce o vadră, mă ?

— Doauă !

— Ba nouă ! — le răspunse Stoian.

Apoi cătră Dinu :

— Mă prind cu tine pe cinci franci, că nu-l desveți.

— Bine ! zise Dinu. Dă mâna încoace !

Dădură mâna și ginerele preotului se întoarse către oameni :

— Va eșit vadra, băeți !

Și după această glumă porni cu Stoian în spre locuința acestuia.

Cum intrară în grajd, unul din cai întoarse capul spre ei și Dinu întrebă :

— Țsta-i ăl care svârle ?

— Țsta ! răspunse Stoian.

Dinu se gândi : și stăpânul rău și calul rău. Cum au potrivit !

Apoi ceru un sac și o frânghie. Umplu sacul până la jumătate cu paie, îndesându-l bine. Apoi îl legă la gură cu un capăt al funiei și ceru o scară. Se urcă pe ea și legă cel-lalt capăt al frânghiei de un căprior, potrivit așa fel ca sacul să atârne drept la înălțimea genunchiului de dinapoi al calului care isbea și să-l atingă. Apoi făcură calului un fel de stănoagă din care să nu poată eși.

Cât simți că-l atinge ceva, calul cu pricina svârli cât putu.

Dar sacul se isbi de perete și se întoarse înapoi, căzând iar pe genunchiul de dinapoi al calului. Acesta începu apoi să asvârle tot mai tare, tot mai furios și sacul îl lovia și el tot mai tare, tot mai des. Oamenii se dădură la o parte și priviau surăzând la necazul calului năvăș. Multă vreme se chinui acesta de sacul dușman, până ce obosit de atâta sbucium se opri speriat, așteptând cu frică să mai stea sacul.

— Să-l lași așa până vezi că nu mai dă în sac ! zise Dinu.

Dar fostul brigadier era pus acum într'o amarnică îndoială : de făcea așa cum îl învățase Dinu, desbăra calul de năravul de a svârli, dar pierdea cinci lei. Lui nu-i era atât de mult de aști cinci lei, cât îi era de rușinea în fața oamenilor. Cum adecă ? El, Stoian Codirlă n'a putut și Dinu a putut să desvețe un cal de a svârli ? Dacă nu făcea așa cum îl învățase ginerele popii, putea zice către oamenii : „hei vedeți mă ? Am tăcut așa cum mi-a arătat Dinu, dar ce am folosit ? !“.

Și atunci nu-i rămânea de cât să vândă calul cu nărav.

Mult a luptat el să iasă din incurcătura asta și în cele din urmă se hotărî să facă precum i-a spus Dinu. Acesta câștigă prinsoarea, dar nu vru să ia nici un ban ; iar calul lui Stoian Codirlă n'a mai svârlit toată viața lui.

Cu fostul *prictor* însă, lucrul s'a întâmplat astfel : Acesta avea un cal care mușca de svânta. Odată prinse pe stăpânul său cu dinții de umărul drept, de îl făcuse să nu mai poată mișca două săptămâni brațul drept. Atunci veni fostul perceptor să se plângă lui Dinu :

— Fă-i ceva Dinule, să-l desveți că mi-e teamă că i-oi da într'o zi cu toporul în cap.

Și Dinu, săritor ca totdeauna, s'a dus și la el. Cum intră în grajd calul cu pricina, dădu urechile înapoi și Dinu zise :

— Îl vezi ? Numai după aruncătura urechilor înapoi se cunoaște că-i rău. Nu cum-va l-ai bătut ?

— L-am bătut mai înainte, acu nu-l mai bat.

— Ei, apoi d-ai-a te mușcă și el acum. Dobitocul ține minte.

— Și ce crezi că-i putem face, Dinule, ca să-l desbărăm ?

— Uite ce zic eu : Nu cum-va ai vre-o bucată de bostan ?

— Am !

— Hai s'o fierbem.

— Hai !

Oamenii se duseră în casă și spuseră gospodinei să fiarbă vre-o trei patru bucăți de bostan.

Vreme de un ceas, cât se fierse bostanul, oamenii mai sporovăiră una și alta de ale câmpului. Apoi, Dinu luă un băț lung ca de un cot, îl ascuți nițel la un capăt și înfipse în el o bucată fierbinte de bostan.

— Hai la Roibu tău acum !, zise la urmă ginerile popii.

Când intrară în grajd Roibul își dădu iar urechile pe spate, iepurește. Dinu se apropie de el și calul se pregăti să muște.

Dar atunci Dinu întinse bățul și Roibul mușcă din bostanul fierbinte și-și fripse gura. Se trase repede înapoi și se uită cu niște ochi sperioși la străinul ce-i rănise gura. Dinu făcu un pas spre el și calul vru să-l muște din nou, dar iar se pomeni mușcând din felia de bostan.

Și când Dinu mai înaintă un pas spre el, Roibu își arată dinții, dar nu mai mușcă.

— Începe să se dea pe brazdă!, zise Dinu. Să-i mai faci de câteva ori așa și să vezi că se desvătă cu totul.

Și fostul strângător de hiruri se căi în fundul sufletului de purtarea lui de până atunci cu acest plugar luminat care venise cu dragă inimă să-l învețe și pe el ceva.

— Să trăiești, Dinule taică!, zise el și-i întinse mâna. Celalt i-o strânse voinicește și plecă. Pe drum simția o mulțămire mare, adâncă, nu atât pentru că încredințase pe fostul perceptor că știe mai multe ca el, cât pentru că văzuse că imblânzise un om care se încăpățină să-i poarte dușmănie fără să știe de ce. Cum mergea așa îngândurat spre casă, îi iese în cale un cumătru care venea cu un cal de căpăstru. Când să treacă pe lângă el, calul căzu și nu vrea să se mai scoale.

— Da ce are, cumetre?

— Așa-i gloaba asta, mână-o-ar talanu! Hi! gloaba dracului!

Trage omul de căpăstru, croiește calul cu biciul... aș! calul nici gând să se scoale.

— M'a ofticat, cumetre, talanu ăsta de cal! M'a ofticat, nu mai ceva. Cade și mă lasă în mijlocul drumului.

— Da cine te-a pricopsit cu el?

— Oala, sireaca!

— Ce oală?

— Aia cu vin! M'am îmbătat la bâlcu la Epureni și mi-a cășunat deodată pe Bălan! Îl știi?

— Cum nu!

— Și-a mai venit un ticălos de geambaș pe lângă mine și m'a amețit cu vorba. Am dat pe Bălan și doi poli (40 cor.) pe gloaba asta. Câtva timp mergea bine și credeam c'am păcălit și eu odată un geambaș. Și acuma uite! Mai mare rușinea!

— Să cauți să te scapi de el, cumetre.

— Bine, bine! Da cum dracu să-l mai scol de aici?!

— A! Ușor de tot.

— Ei cum?

— Stai că-ți arăt eu cum!

Și zicând așa, Dinu se duse de smulse o mână de iarbă de pe marginea unui șanț. Apoi astupă cu ea amândouă nările calului și le țiuu strâns. În câteva clipi calul sări în sus ca svârlit de un arc puternic.

Cumătrul lui Dinu își făcu cruce:

— Ti! Și mie să nu-mi dea în cap atât de repede, cumetre!

--- De frică!

— Nu mai spune! Ei, cum?

— Calul nu poate resufla pe gură.

— Așa o fi!, zise omul și porni clătînând din cap.

Iar Dinu o luă în spre casa lui mulțămît de învățăturile date în ziua aceea.

C. Sandu-Aldea.

Jidanii și Talmudul.

Nu trebuie să ne mirăm, dacă întîlnindu-ne cu un Jidan și întrebându-l ori de cele ce se scriu despre Talmud sînt adevărate, el ar răspunde că nu! O întîmplare cu un jidan mă face să scriu de astădată despre lucrul acesta. Iată acea întîmplare: Vine într'un rînd la mine un Jidan cu o coșarcă de mezelicuri și lingușindu-se — după felul lor — mă roagă să-i dau ceva de câștigat. Cum l-am văzut apropiindu-se mi-au venit în minte cuvintele »*Tob șebe goim harogh*« adecă »pe cel mai bun dintre creștini ucide-l«, și îl întreb pe jidan că ce înseamnă aceste cuvinte. Am băgat bine de seamă că Jidanul a tresărit dintru'ntăi, iar pe urmă venindu-și în fire a început să se înjure și să blesteme zicînd: »Asta nu-i adevărat! Cine ți-a spus D-tale lucruri de aceste? Cum vii D-ta să mă întreb așa ceva?«. Văzînd că jupânul voiește să mă îmbete cu apă rece, îi zic: »Jupâne eu nu te-am întrebă ori de-i adevărat aceea ce zice cuvintele »*Tob șebe goim harogh*«, ci te-am întrebă ce înseamnă ele, adecă ce ar însemna ele în limba noastră și de vreme ce nu vrei să-mi spui, nu cumpăr nimic dela D-ta«. Văzînd jupânul meu că n'are încotr'o, și-a luat calabalăcul și s'a cam mai dus, bolborosind nu știu ce în barbă — să vede că vre-unul din blăstemele lor asupra creștinilor — din care numai cuvîntul »*goi*« l-am putut prinde cu urechia.

Ori și cine poate în felul acesta să-i cerce pe jidani și ar fi foarte bine să o facă; că nu-i trebuie Jidovului mai mare spaimă, de cât cînd vede că creștinul știe cine-i el. Ar putea zice cine-va — iar mai ales Jidanii singuri o zic aceasta — că *Talmudul* cu învățăturile lui este numai o năpaste pe capul Jidanilor și că dacă singuri Jidanii se leapadă de el, noi creștinii am face bine să-i credem și să-i lăsăm să-și facă ei mai departe mendrele. Ce folos că și pentru o vorbă de felul acesta avem noi un răspuns potrivit. Iată-l:

La anul 1866, adecă cu 42 de ani înainte, s'a adunat un mare număr de Jidani din toate țările, într'un târg din țara ungurească, la sfat și în sfatul acela au hotărît ioți într'un glas, precum urmează: *În fața creștinilor să se lepede tot Jidanul de Talmud cu toată tăria, să se jure și să se blesteme că de ceea ce poruncește Talmudul ei nu ascultă și nici nu trebuie să asculte, și că Talmudul ar fi o carte scrisă de oameni cari având gând rău asupra Jidanilor, au vroit să-i bage pe Jidovi la belea, zicând că-i cartea legilor sfinte jidovești.*

Mai departe zice hotărîrea de atunci așa: » **Vorbele** pe cari ori care Jidov dator este ale spune creștinilor când e vorba despre Talmud, nu e voie să fie în inima lui; căci dator este tot Jidanul să urmeze orbiș poruncile Talmudului, pentru că noi (adecă Jidanii) trebuie să stăpânim tot pământul!«.

Această hotărîre a fost pe urmă iscălită de: 94 rabini, 182 advocați (între cari și 16 judecători Jidani), 45 medici (doftori) și alți 11672 (unsprezece mii șese sute șaptezeci și doi) Jidani de pe întreaga față a pământului.

Așa dară Jidanul e așa cum îl vezi — din creștet până în talpă — dela rabin până la cel din urmă covrigar — mincinos din cale afară și că mai mare preț are un scuipat al unui creștin, de cât cel mai mare jurământ jidovesc.

Din istoria tuturor neamurilor, adecă din veștile trecutului păstrate în scris s'a aflat că Jidovii de foarte multe ori au fost prigonii de celelalte neamuri, că au fost bătuți, prădați și alungați de prin târguri și sate. Mult s'a vorbit și scris despre pricinile acestor prigoniri, pentru că oamenii cei învățați căutau să-și deie seama care a fost pricina că tocmai jidanii au fost prigonii în felul acesta, și nu alt neam de oameni. Iată ce zice unul din oamenii cei învățați: »Jidanul e om numai după chipul lui, încolo e o fiară răpitoare. El e lacom de sângele și averea acelor cari nu sânt Jidani, ca și lupul de sângele meilor. Firește că câtă vreme lupul nu-i face omului stricăciune, omul nu-l prea bagă în seamă. Când însă lupii se înmulțesc, când urletul lor de lăcomie neastâmpărată se tot apropie prevestind peire la tot ce nu-i lup ca și dâșii, atunci omul care vroiește să-și mântuiască zilele și avutul se întovărășește cu ai săi și le dă răsplată cuvenită acelor cari voiesc să trăiască din sudoarea altora. Creștinii s'au sculat asupra Jidanilor totdeauna atunci, când nu mai puteau suferi mișeliile și cămătăriile Jidanilor, tot așa ca și în pilda

de sus omul asupra lupilor, când lupii îl amerințau». Și acelaș învățat zice mai departe: »Nu cu ură neîmpăcată față de Jidovi și poate cu părtenerie față de creștini am scris aceste cuvinte, ci numai și numai vroind să aduc adevărul la lumină«.

Trecem acuma la celelalte trebușoare jidovești pe cari cred că ar fi bine să le știe creștinii noștrii :

Știm cu toții că mijlocul de care se folosesc Jidanii în lupta de nimicire a creștinilor este banul. Să vedem acuma cum adună ei banii aceștia și în ce fel se folosesc ei de dânșii. Veți fi auzit D-voastre despre *cușer* și *tref*. Deosebirea între bucate (mâncări) *cușer* și bucate *tref* este bună oară la carne, că vita din care se scoate carne *cușer* trebuie să fie tăiată de *cohete* (măcelar jidan) după legile Talmudului cu un cuțit mare, care să n'aibă la tăiuș nici cea mai mică știrbitură. Fiind vita tăiată, o caută *cohetele* de-amăruntul prin măruntae și aflând el că vita a fost bolnavă, oprește jidanilor să mănânce din ea sub cuvânt că această carne este *tref* adecă carne spurcată pe care — după cum am amintit mai înainte — o dau copiilor lor să o mai spurce, iar apoi o vând creștinilor. Pentru tot lucrul acestui *cohete* (măcelar jidan) plătesc jidanii o taxă pe care o adună *Cahalul*. Aceste taxe ce se strâng cu mare acurateță de cătră *Cahal* se urcă cu vremea la sume foarte mari, pe cari apoi Jidanii le întrebuințează pentru fel de fel de mișelii. Și mai ciudată este o altă întocmire jidovească, care așisdere îi aduce *Cahalul* parale. Să luăm spre pildă gospodăria unui gospodar dela sat, cu casă, șură, grajdiuri, țarină și toate acareturile cari trebuesc la o gospodărie bine întocmită. Ei bine! Legile împărătești dau dreptul de stăpânire asupra acestei averi stăpânului fie el creștin sau păgân. Altfel zic însă jidanii. Pentru dânșii — după cum am mai zis — creștinul n'are drept să aibă ceva, ci toate bunurile pământești sânt și trebuie să fie ale lor. Așa dară o avere pe care o stăpânește un creștin e ca și o pustietate, e ca și o moșie fără stăpân, pe care dători sânt toți Jidovii a o aduce în stăpânirea poporului ales. Să vedem ce fac Jidanii cu averile creștinilor? Să zicem bunăoară că gospodăria de care am amintit mai nainte este averea lui badea Vasile Grapă. Ei bine! Badea Vasile îi om cu dare de mână, n'are nevoie nici de ale gurii și nici de parale și nu-și face de lucru cu Jidanii de loc. Ce face acuma *Cahalul*?

Cahalul (adecă judecătoria jidovească de care am amintit de atâtea ori) se adună la sfat și hotărăște să vândă gospodăria lui badea Vasile jupânului Ițic.

Aice însă nu trebuie să ne gândim la o vânzare cinstită cum se face ea de obște, ci vom vedea că acest fel de vânzare e o mișelie jidovească nemaipomenită. Jidovul Ițic, căruia îi vinde Cahalul moșia gospodarului Vasile, nu poate să câștige prin această vânzare dreptul de stăpânire asupra moșiei Românului, pentru că vânzarea se face fără știrea stăpânului averii, fiind moșia gospodarului Vasile vândută nu de el ci de Cahal, care nu-i stăpânul averii și care după legile împărăției nici nu are dreptul să o vândă. Ei bine, ce câștigă jidanul Ițic cumpărând moșia dela Cahal? Ițic capătă dela Cahal în scris dreptul să-și vâre codița în toate trebile gospodarului Vasile și să-l ademenească în fel și chip doară l-ar prinde cumva în ghiare, și dacă îl prinde odată apoi îl joacă Ițic pe bietul om cum vrea el, până îl aduce la sapă de lemn. Așa dară Jidanul Ițic câștigă prin scrisoarea pe care i-o dă Cahalul pe deoparte dreptul de *Meropie* (adecă dreptul de a storce și măduva din cutare creștin), pe de altă parte dreptul de *Hasaca* (adecă dreptul de stăpânire asupra averii creștinului).

Jidanul Ițic care cumpără aceste drepturi dela Cahal îi plătește acestuia iarăși o taxă, pe care Cahalul o întrebuințează tot așa ca pe taxele de pe *cuser* pentru mișeliile jidovești.

Oameni buni! aceste lucruri pe cari le dăm aicea în în vileag țintesc toate spre nimicirea creștinilor de pe fața pământului și precum noi creștinii când ne apucăm de un lucru cerem sprijinul Tatălui ceresc, zicând: Doamne ajută-mi, așa Jidanii încep ori-ce lucru zicând cuvintele: **goim leb nefes lokeah** adecă **creștinilor trebuie să le rupi inima din piept.**

Aurel Morariu.

Șiretenie. Un băețel de vr'o zece ani intră în grădina unui vecin să fure mere. Dar stăpânul grădinii îl vede și se ia cu varga după dânsul:

— „Măi băiete, ian stăi că am să-ți spun ceva!”

— „Nu stau, pentru că băieților mici ca mine, nu le șede frumos să știe prea multe!”

O leacă de sfat cu badea Gheorghe din Poieni.

— Bună ziua bade Gheorghe !

— Mulțămesc D-tale domnișorul !

— Mai carați o lecuță de prund ?

— Ne mai năcăjim și noi aice, doară, doară vom fi gata până la întâile, ca să putem lua grițarii, ce ni se cuvin dela căpitănie.

— Da, mult aveți pe zi ?

— Heee domnișorul... apoi am avea noi ce-am avea, dacă nu și-ar fi vărât lipitorile de jidani și aicea labele.

— Da cum așa ?

— Dă, cum ?... Nu știi D-ta domnișorul, că pân' ce ajunge unul din noi țaranii cu vre-o poftire pe la cele cântălării îi iesă părul prin pălărie așteptând, dară leprele de jidani peste tot locul au trecere... am fost auzit și noi vre-o patru gospodari, că are să se prunduiască drumul ista de dincolo de Sinăuți și până încolo după Stănești și ne-am pus la cale să mergem la Sirete la dl căpitan, ca să stăruim să căpătăm în samă măcar prunduirea bucății, care trece prin satul nostru. Căci ne-am gândit : de ce să nu se bage și oameni de-ai noștri la câștiguri de felii ista ? Și crezi D-ta, c'am isprăvit ce-va după dorința noastră ?

— Așa-i, că nu ?

— Numai ce-a simțit răpciuga de *Nuter*, jidanul dela cărșmă, ce avem de gând noi și s'a și pornit mai cu vre-o căți-va perciunați, trâmbitați anume la Sirete la căpitănie, ca să ne zădărnicească tot gheșeful... »Domnule căpitan, crezi D-ta, că țaranii iștia sânt harnici să-ți facă un lucru de treabă?... Cătu-i lumea ! Mai bine dă-ne nouă lucrul în samă și dacă D-ta ai frică, poftim noi punem cauție«.

— Na, și dl căpitan ce v'a spus ?

— Ce să ne spuie ? Nu știm mai de aproape ce sfat a avut cu jupânii, dară ne-a zis, că nu ne poate da atâta drum în samă fără cauție și dacă vrem să ne băgăm la câștigul ista, trebuie să punem pe masă 400 coroane cauție, și-apoi ne putem apuca să prunduiem 4 kilometri din vre-o 20 !!... N'am avut ce face. Bani gata n'aveam, că dacă i-am fi avut, nu ne-am fi băgat orbiș la munca asta așa de grea ; ne-am luat fiecare din noi și ne-am dus frumușel la banca jidovească și nemțească din Tereblecea, că noi bancă în sat n'avem și la banca țării puteam să așteptăm mult până am fi căpătat, și de aceea am împrumutat banii trebuincioși cu camătă chiparată de 30 coroane la sută, ca să nu încapă perciunații la întreg câștigul. Bată-iar D-zeu să-i bată ! I-am dus căpitanului banii pe masă și am căpătat așa cu chin cu vai 4 kilometri, câte un kilometru de om, pe când cealaltă bucată de drum s'a dat jidanilor,

ca să-și împle pungile! Și acuma ei au dela fiecare grămadă de prund 12 coroane câștig, pe când noi, țărani, cari prunduim pe bucățile noastre, cărăm și ridicăm toată ziua doi inși cu o căruță cu doi cai cu patru coroane la zi, pe când dacă ar fi vrut dl căpitan noi am fi avut 16 coroane zilnic!!

— Și nu v'ati pus pe lângă boierul din sat, ca să vă facă trecere la Siret?

— Aăă, domnișorule, când ai ști ce poamă-i și boerul nostru! D'apoi de unde i-ar strica el lui *Nutter*, cu care parcă-i frate de cruce!

— Zici, că trăiește bine cu dânsul?

— D'apoi ce crezi? Propinația, unde șede el, cine i-a vândut-o? Nu boierul nostru? Uită-te, Domnia-Ta, cum stă de frumusețel tocmai înaintea școlii și a sfintei biserici, par'că-i o nadă pentru creștinii, cari ar trebui să meargă la sf. biserică, dar cari se încurcă la jupânul *Nutter*.

— Așa ți-i treaba cu boierul Constantinovici?

— Așa-i, domnișorule, și acuma s'a apucat să-și măsoare moșia de-a lungul și de-a latul, cu ingineri ca să vadă pe unde ne-am băgat noi gospodarii cu vr'o palmă de pământ peste hotar, și ne aduce comisii peste comisii pe cap, de ne prăpădește cu cheltuelile. Vra să ni strice chiar drumul care duce la biserică, spunând că drumul e al lui. Apoi aista e creștin? ha? Noi doară nu vom sbura prin vâsduh cu morții la cimitir. Alaltăeri i-a zis ingineriului să însemne cu plumb roșu locurile de pe plan în cari ne-am băgat noi la dânsul, iară pe unde s'a băgat el la noi, să nu însemne, pentru ca să nu fie nevoit a muta gardul cel de sârmă de prin prejurul moșiei din sat. El știe prea bine că sântem nevoieși cu toții și n'avem bani să ne judecăm cu dânsul. Dacă ar ști Domnii deputați de necazurile noastre, poate ne-ar ajuta ceva, dar așa ne despoaie boierul cu jidanul *Nutter*.

Pintea Teleagă.

Ce trebuie să citească gospodarii?

Zilnic primim scrisori dela țărani români în cari e vorba de gazeta noastră și pe cari o laudă în fel și formă, că-i bine scrisă și înțeleasă de toți. Ne bucură faptul acesta, că am fost în stare să-i fim poporului de vr'un folos. Pricina scrisorilor este că gospodarii n'au avut până acuma o gazetă care să scrie numai despre nevoile lor, fără să batjocurească pe nime, și care să li dea graiu din graiul lor. Ne bucurăm

mai ales că țaranul prinde gust de citit și înțelege singur rostul și folosul cărții, dară totuși citește încă puțin și în alegerea cărților nu-i totdeauna norocos, pentru că nime încă nu l-a învățat ce să citească.

Țăranii citesc de obicei cărțile ieftine, pe cari le aduc prin sate iconarii din Țara Ungurească. Aceste sânt »*Visul Maicii Domnului*«, »*Epistolia Maicii Domnului*«, »*Vămile văduhului*« și alte cărți vătămoare despre haiduci și alți hoți. Ei nu înțeleg bieții, că *Visul* și *Epistolia* sânt cărți ereticești, scrise anume de papistași, luterani și calvini, ca să ne abată dela credința cea dreaptă, și să ne învețe învățături rele împotriva legii și credinții noastre. Pentru ca să înțeleagă cineva acele învățături rătăcite, trebuie să aibă mai multă învățatură decât țăranii. E grozav de spurcată șarlătania cu care se vând astfel de cărți. Știind calvinii și luteranii că țaranul nostru este credincios, scriu la începutul acelor cărțile minciuni cam de felul acesta: *Cine va cumpăra această cârticică și va purta-o la dânsul ziua și noaptea și va ceti-o de 3 ori pe zi, acelui-a i se va arăta Maica Domnului în vis înaintea morții sau i se vor ierta păcatele.* Mulți sânt buimăciți de cap și cumpără mai multe zeci de »*Visuri*« și »*Epistolii*«, pe cari le dau apoi de suflet neamurilor. Preoții ar trebui să-i învețe pe gospodari să nu cumpere cărți de aceste dela iconari și de pe la iarmaroace, căci respândesc pe nesimțele învățături rătăcite în poporul ce nu știe multă carte. Dacă voiesc țăranii să aibă cărți bisericești sau de rugăciuni, n'au decât să-i întrebe pe preoți ce fel de cărți să cumpere și de bună seamă că vor primi sfaturi destul de părintești. Dacă voiți, cinstiților gospodari, să citiți cărți folositoare, mergeți la librăria »*Scoala Română*« din Suceava și cereți »*Virtutea creștină*« »*Citiți ce poate credința în Dumnezeu*« și »*August Herman Franke*«, cari toate sânt scrise de păr. Const. Morariu. Aceste cărți sânt ieftine de tot, pentru că dăruindu-le păr. Morariu »*Scoalei Române*«, a hotărât să se vândă cu un preț mai mic, decât cel pus pe carte,

Poate ne va ajuta Dumnezeu și se va implini odată planul cel mare al păr. C. Morariu, ca să putem avea și noi *Sfânta Scriptură* tipărită pe un preț de 10 cruceri bucata așa ca și cel mai sărac palmaș să o poată ceti în zile de serbătoare în bordeiul său. Anul trecut a scris păr. Morariu un articol în gazeta »*Neamul românesc*« a D-lui N. Iorga, în

care arată ce nevoie are poporul nostru de Sfânta Scriptură, și îndată după aceea a dăruit boierul și inginerul C. Alimăneșteanu 5000 franci (cinci mii de franci) ca să se poată tipări Sfânta Scriptură destul de ieftin, iar în ist an a dăruit *Casa Bisericii* din România 10.000 franci (zece mii de franci) tot pentru asta, nu-i însă destul atâta. Ar trebui să se strângă poate și milostenii, ca să se tipăriască cât mai degrabă această carte sfântă.

Dar nu numai pentru tipărirea de cărți sfinte, au dăruit boierii din România și din alte părți bani, ci și pentru cele lumești cari încă sânt foarte folositoare și bine scrise, apoi de tot ieftine. În aceste cărți se vorbește despre lucrarea mai înțeleaptă a pământului, despre boalele oamenilor și ale vitelor, despre istoria strălucită a neamului românesc, despre pomărit, albinărit și altele. Astfel de cărți le puteți cumpăra prin »*Scoala Română*« din Suceava, sau de-adreptul dela societatea »*Steaua*« sau librăria »*Minerva*« din București, unde fiecare cărtică costă numai 15 bani. Noi am primit înainte de vr'o două săptămâni 200 de cărticele de aceste în dar dela »*Steaua*« precum și 20 icoane cu chipul lui Stefan Vodă, ca să le împărțim pe la cabinetele de cetire.

Mult așteptăm dela cărțile pentru popor, pe cari le va tipări dl N. Iorga în a sa tipografie (teasc de tipărit), și cari vor costa numai câte 5 bani.

Dintre gazetele cari nu fac politică și cari sânt scrise pentru popor în graiu țărănesc, sânt »*Răvașul poporului*« din Fălticeni, »*Sfatul poporului*« din Huși, »*Albina*« din București și »*Deșteptarea*« noastră. Aceste trebuie să le cumpărați pentru cabinetele de cetire și pentru D-Voastră. căci nu numai că sânt foarte ieftine, dar Vă și aduc sfaturi de cari aveți nevoie în toată ziua.

Am nădejde că sfatul meu va fi ascultat de cei doritori de lumină.

Artăraș.

Doi țărani români din Straja.

Cântarea României.

(Urmare și sfârșit).

13.

În mijlocul viscolului ce făceai tu, pământ desmoștenit? Pământul ce acoperea cenușa strămoșilor era frământat de lavă . . . vârtejul furtunos învăluia câmpia . . . talazurile acelu ocean fără margini de neamuri prăvălindu-se din toate părțile lumii spinteca cu durere coastele tale . . . Mumă fără copii, feciorii tăi rătăciți în vijelia omenească pribegiau în toate laturile ducând cu dânșii numai limba și dorul tău . . . moșia e cel mai

dintâiu și cel mai de apoi cuvânt al omului, într'insa se cuprind toate bucuriile . . . simțirea ei se naște odată cu noi și e nemărginită și vecinică ca și Dumnezeu . . . Patria e aducerea aminte a zilelor copilăriei . . . coliba părintească cu copaciul cel mare din pragul ușii, dragostea mamei . . . plăzmuirile inimii noastre . . . locul unde am iubit și am fost iubiți . . . câinele care se juca cu noi. sunetul clopotului bisericeii satului ce ne vestește zilele frumoase de sărbătoare . . . sbierățul turmelor când se întorceau în amurgul serii de la pășune . . . fumul vetrii ce ne-a încălzit în leagăn înălțându-se în aer . . . barza de pe streășină ce caută duios pe câmpie . . . și aerul care nicăerea nu e mai dulce! . . .

Și sub cortul pribegiei, bătrânii ziceau copiilor . . . colo . . . în vale colo . . . departe . . . mai departe . . . unde soarele se vede așa de frumos . . . unde câmpiile sunt strălucite și pâraiele răcoroase . . . unde cerul e dulce, unde pământul e roditor și firele sunt albe . . . copii, acolo e țara! . . . și la aceste cuvinte voinicii prindeau armele . . . pruncii tresăreau în leagăne . . . femeile cântau patria depărtată și durerea pribegiei . . . cei slabi se îmbărbătau . . . și tu erai mândră atunci, o, țară nemângâiată! . . . feciorii tăi erau un neam bărbat . . . numele tău era vestit noroadelor . . . războinicii tăi erau vitejii vitejilor . . . dragostea moșiei întărea ca o șea de oțel latele lor piepturi și brațele lor erau tari . . . câți căutau la tine te pizmuiau, și dușmanii tăi înșiși îți dau laudă . . . când din nări sforăind și din ochi scânteind taurul clătina coarnele, groaza se răspândia în toate laturile! . . .

14.

În șesurile tale dușmanii corturile și-au întins . . . mândria numelui tău a căzut precum cade de pe deal stejarul cel îmbătrânit, și nu-ți lăsară de a răsuffa fără numai atâta aer precât se îndurără ei . . . Domniile și boeriile tale ingenunchiară înaintea lor.

15.

Erai un trup cu viață; și ai ajuns umbra morții . . . războinicii tăi s'au făcut mueri, boierii tăi robi ai dușmanilor, și steagul tăi peri dintre steagurile neamurilor! . . .

Pentruce te frământăi oare? Îți este dor de vremea veche . . . vr'o rază din fala trecută venit-au să lumineze fruntea ta? . . . Nu, ci frământarea e de durere! . . .

16.

Mândră și vitează erai în bătălie, o țară română . . . cu greu și cu anevoe era a te birui . . . Ca să-ți sugă sângele, feciorii tăi cei blestemați

te deteră în prada dușmanului. Neamurile ce pizmuiau puterea ta și numele tău cel falnic se legară între ele și ziseră: hai să zdrobim acest cuib de voinicie . . . ele te orbiră de ură și de zavistie, puterea ta se tocî. pilită de trupul tău însuși . . . urieșii se aruncară asupra trupului tău, și îl tăiară în bucăți, și împărțiră între sine ca pe niște turme pe feciorii tăi: »și aruncat-au la sorți hainele lui Christos« zice scriptura.

17.

Mult mai înainte păgânul zisese: Ca să zdrobesc acest trup ce mă îngrozește și când nu se mișcă, să dau drumul asupra-i nemernicilor mei. . . și venetici, lepădați de Domnul, ca un nor de lăcuste trecură mările și se asvârliră peste tine, o, pământ al grelelor dureri și supseră sângele măduvei tale! ei aruncară pe copiii tăi în besnele întunericului . . . și numele lor peri cu tine. . . Erai slobodă . . . și te puseră în obezi . . . erai avută . . . și se îmbuibară de carnea ta ca niște lupi flămânzi . . . erai vitează . . . și înfipseră mișeliea în inima ta . . . erai vrednică și laudată. . . și ajunseși defăimată . . . erai curată . . . și te pângăriră cu tâlhăria și nelegiuirea!

18.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sângele feciorilor tăi s'a stricat, și inima lor a putrezit . . . când erai tare, erau și ei mândrii de tine . . . dar de când s'au amestecat cu cei mișei și cu cei vicleni, s'au făcut și ei vicleni și mișei! . . .

19.

Doină și iar doină! . . . cântecul meu e versul de moarte al poporului la șezătoarea priveghiului . . . pământul îi e de lipsă și aerul îl înneacă . . . văzut-am flăcăii scuturându-și pletele . . . și fruntea lor a se încreți fără vreme . . . florile de pe capul copilelor a se vesteji . . . și poporul căutând în beție uitarea necazurilor. . . Trist e cântecul în sărbătorile satului: »Birul e greu, podoaba e grea!« . . . Bătrânii își ascund ochii plini de lacrimi, bărbații sânt obidiți. . . Cântecile se sfârșesc în blestemuri . . . și copiii căinează nașterea lor. Poporul e stâlpul țării. . . Fiecare particică de pământ e vopsită de sângele lui . . . și într'o zi ni s'a zis: Muncește, Române, de dimineață până în seară . . . și rodul muncii nu va fi al tău! . . . și tu vei trăi vecinic robind . . . trupul și sufletul tău vor fi străini pe pământul înrodit de tine . . . vei plăti aerul ce resuffli . . . vei plăti soarele ce te încălzește și locul unde zac oasele mamei, tale, vei plăti dreptul să crești vaca ce hrănește pe copiii tăi și boul ce-ți ajută la muncă . . . trupul tău se va gârbovi sub bătae și partea ta în lume va fi ocara! Veneticii zisu-ne-au în limba lor: Al nostru e pământul

și acei ce locuiesc pe dânsul . . . ale noastre câmpurile . . . ale noastre dealurile . . . ale noastre cătunele, satele și târgurile, colibele și curțile, toată mișcarea și toată suflarea!... Tu ai fost puternic și viteaz în luptă... dar puterile tale s'au tocit de sărăcie și de stricăciune . . . și noi am cules rodul vitejiei tale . . . vor veni feciori cu mângăeri mincinoase de ți-or povesti că ești și tu un popor . . . noi suntem păstorii . . . tu ești turma chinurilor . . . toți își bat joc de viața, munca și sărăcia ta, și slugile calcă peste trupul tău. Cei ce zic că sunt aleșii tăi, cresc în măriri și avuții, și ție-ți este frig și copiilor tăi le este foame! Ei fac legi, dar nu pentru dânșii, ci pentru împovărarea ta! . . . Doina și iar doina! . . . Suntem pribegi în coliba părintească și străini în pământul răscumpărat cu sângele nostru! . . . Dar în câmpie crește, și pe deal iarăși crește o floare pentru popoarele chinuite . . . Nădejdea!

20.

Neamurile auziră țipătul chinurii tale . . . pământul se mișcă. . . Dumnezeu numai să nu-l fi auzit? . . . Răzbunătorul prevestit nu s'a născut oare?

21.

Sfârșitul ispitelor s'a apropiat . . . căci vremea trece iute . . . și semne s'au arătat pe cer . . . și blestemul a covârșit măsura . . . oamenii sângiurilor ți-au mistuit inima și plămâni. . . Ei înălțară trufia lor pe tâlhărie, avuția lor pe foametea ta . . . mărirea lor pe sdrențele tale . . . puterea și strălucirea lor pe sângele ce ai vărsat într'o sută de bătălii, unde părinții lor nu se aflară! . . . Ține minte numele lor, o! țară a grelelor dureri, și numele străinului.

22.

Să nu ne scârbim de vremea trecută când bătrânii povestesc bătăliile cele uriașe, și ne arată dărămăturile cetăților; când ne spun lupta, sgomotul, sângele vărsat și câmpiile acoperite de morți, ciuma și bătaia tocului, foametea și războiul, și pe câmpiile pârjolite cetele tătărești, târând în fuga mare, legați de cozile cailor, pe femei, pe copii, și bătrâni! . . . Era putere, vitejie și jertfe . . . cei ce făceau faptele mari aveau o moșie... și erau umărul drept al moșiei. Și ridicau stâlpi de locuință, și țara era o țară de fală și zidul cel tare al credinței! . . .

23.

Nu ți s'a zis oare prin gura mucenicilor tăi: „Și domnul părinților voștri se va îndura de lacrimile slugilor sale, și va scula pe unul dintre

voi, care va așeza pe urmașii voștri iarăși în volnicia și puterea lor de mai înainte“.

24.

Deci timpul sosit-a . . . semne s'au ivit pe cer . . . pământul s'a clătinat îde bucurie . . . blestemul înfricoșat s'a auzit despre apus . . . și toate popoarele s'au deșteptat.

25.

Cinge-ți coapsa, țară română . . . și îți întărește inima . . . miază-noapte și miază-zi, apusul și răsăritul lumina și întunericul, cugetul des-brăcător și dreptatea s'au luat la luptă. . . Urlă vijelia de pe urmă . . . duhul Domnului trece pe pământ! . . .

Alec Russo.

Ce-i nou în lume ?

Iertarea birurilor.

Legile împărătești sună că atunci când o nenorocire se descarcă asupra gospodarilor, cum a fost bună oară în anul acesta seceta cea strașnică care a pustiit o mulțime de fânățe și ogoare, împărăția are să ierte celor păgubiți o parte din biruri. De aceea chiar fără ajutorul deputaților gospodarii păgubiți sânt în drept ca să fie scutiți de biruri, și noi fi îndemnăm cu tot adinsul ca să mergă la primăriile comunale și să ceară scutirea de-o parte din birurile de pământ.

Poftirile gospodarilor trebuiesc făcute toate la un loc și trimise prin primăria sătească către căpităniile distric-tuale. Căpităniile la rîndul lor pot trimite comisiei ca să se încredințeze despre mărimea pagubelor și apoi sânt dătoare să ierte o parte din biruri.

De aceea toți gospodarii, cari au avut pagube să gră-bească a pofti iertarea de biruri.

Murdărie jidovească!!

Luni în 6 Iulie vine la redacție un dulgher din Cernăuți cu numele Cari Golețchi, care ne-a povestit următoarea întâmplare: Du-minecă s'a dus bietul om la crîșma Jidanului Karpel Stern din ulița Ardealului No. 31 ca să mănânce. A cumpărat între altele și un colac cu strafide, pe care după ce l-a mușcat de câte-va ori, a văzut că afară de strafide mai are și altceva înlăuntru, și anume: baligă de cal sau de oaie!! Din pricina asta i s'a făcut bietului om rău și a fost bolnav o zi și jumătate în pat. După aceea s'a dus la pri-mariul orașului Cernăuți căruia i-a povestit toată întâmplarea. Acuma voiește să-l dea pe otrăvitor pe mîna judecătii. Am văzut și noi acea bucățică de colac spurcată, și de acea vă sfătuim, oameni buni, să nu cumpărați nici un fel de mâncare dela Jidani, că puteți să vă otrăviți!

Inștiințare

Dim pricina vacanțelor, redacția și-a schimbat adresa și de aceea rugăm pe toți abonații noștri să trimată ori și ce fel de scrisori, arti-cole etc. pe adresa următoare: D-lui Ion Gramadă, student în Zahareș poșta Liteni, Bucovina. Vacanța va fi până la 1 Octombrie st. n. 1908.

PUBLICARE.

Prăvălia Românească din Vatra-Dornei merge foarte bine, măcar că străinii lucră cu toată puterea împotriva ei. Prețurile sânt reduse și marfa e de soiul cel mai bun. Domnii de aice lucră cu trup și suflet, dară ce folos, că se aillă niște fruntași din popor, cari mai degrabă cumpără marfă jidovească sau numai la străini. De o cam dată încă nu publicăm numele gospodarilor celor jidoviți în buna nădejde, că se vor îndrepta și vor părăsi dughenele străine. Dacă notița de față nu va avea reușita așteptată, atuncea cu părere de rău vom publica numele tuturor acelor fruntași cari lucră contra intereselor prăvăliei noastre.

Mulțămindu-vă pentru publicare, rămân al D-v. cu toată stima.

Moroșan.

Mulțămită publică.

Adânc mișcată de mărețele manifestări făcute memoriei iubitului meu frate *Ciprian Porumbescu* cu ocazia comemorării a 25 de ani a morței sale, vin a aduce mulțămiri pe calea cea mai întinsă Societăților Corale care într'o unire au contribuit și au aranjat comemorarea în diferite locuri.

Mulțămesc în special societății „Ciprian Porumbescu“ din Suceava sub al cărei patronagiu s'a restaurat mormântul și ai cărei membrii cu toții s'au transportat la Stupca spre a asista la parastas.

Mulțămesc asemenea societății corale „Carmen“ din București și „Reuniunii de cântări“ din Lugoș cari au fost primii inițiatori ai acestei serbări, asemenea mulțămesc Prea Sf. Sale Arhimandritului Balmoș din Suceava care a binevoit a se transporta și a celebra serviciul divin, și Părintelui Paroh Mironovici care a bine-voit de a face cu cea mai mare amabilitate primirea tuturor veniților, a societăților și familiei.

✓ Mărioara L. Rațiu.
n. Porumbescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cărți nouă.

Sfaturile unui plugar luminat de C. Sandu-Aldea. Avem foarte puține cărți scrise într'o limbă populară, dar și mai puține, cari într'adevăr aduc un folos țaranului nostru. Cărticica »Sfaturile unui plugar luminat« e una din cele mai alese și mai nimerit scrise, pentru că atât numele lui Sandu-Aldea, care ne dă chizeșie destulă de folosul cărții, fiind Domnia-Sa unul din cei mai mari scriitori români, apoi faptul că sfaturile sânt scrise în formă de povestire ușoară, ea totului tot țărănește, ne face să-i îndemnăm pe țaranii noștri să și-o cumpere numai decât. Prețul e de tot mic, numai 25 cruceri (50 bani) și se poate cumpăra prin »Școala română« din Suceava, sau de-adreptul dela librăria (dugheana de cărți) *Minerva* din București unde s'a și tipărit. În această cărticică vor afla gospodarii sfaturi folositoare despre boalele vitelor, apoi cum să are și să lucre pământul mai ușor, ea de pe o bucată mai mică să iee mult mai multă pâne ca de obicei. Domnul Sandu-Aldea a învățat plugăria în școlile cele mari de plugărie din România și Țara nemțească, făcând examenul (ispitirea) în mod strălucit. Ca să știți cam în ce fel sânt scrise aceste sfaturi, va dăm în »Deșteptarea« unul dintrînsele, anume »Caii năra va și«.

O cărticică folositoare. La Iași în tipografia »Dacia« »Iliescu«, »Grosu« a ieșit de sub tipar o cărticică foarte bine scrisă, pe înțelesul poporului, care vorbește despre pelagră (crăpături, roșată). Această cărticică coastă numai 5 cruceri (10 bani) și ar fi bine ca țaranii noștri să și-o cumpere, pentru că e și foarte ieftină și apoi dă și alte sfaturi folositoare despre păstrarea sănătății.

Despre noroc studiu de Isidor Ieșan, libr. Ciureu Brașov pr. 1 cor. 90 bani. Domnul Isidar Ieșan, comisar la guvernul din Serajtvo a scris un studiu profund despre una din cele mai discutate probleme din timpul de față. E interesantă introducerea, în care e vorba despre mijloacele cu cari s'ar putea ajuta într'un mod mai real poporului nostru. Fiind cartea prea adânc scrisă, nu o recomandăm țăranilor noștri, cari de bună seamă nu vor pricepe-o, ci mai ales inteligenții române din Bucovina.

A apărut în colecția C. Sfetea :

Ioan Săndulescu, Poezia lirică din timpul Răsboiului pentru Neatârnare 1877-1878 cu o prefață de dl Gh. Bogdan Duică. Prețul 1 franc.

Cumpăr tot felul de cărți și gazete **vechi** tipărite și scrise cu mâna (manuscrite) în ori-ce limbă. La dorință dau în schimb alte cărți noi bisericești și de rugăciuni ori de Iorga, Sadoveanu, Sandu-Aldea, ori plătesc abonamentul pentru »Deșteptarea«, ori alte gazete, ori dau un ceasornic de buzunar.

în **Karansebeș**
(Ungaria).

VASILE DAMIAN

în **Karansebeș**.
(Ungaria).

Tuturor Românilor din Cernăuț

li dăm sfatul și-i îndemnăm să cumpere fructe numai dela negușitorul român **George Oprea**, care vinde în piață cele mai alese, mai ieftene și mai proaspete fructe. - - - - -
- - - - - Nu cumparați absolut nimic dela Jidani !!